Цана асобнага нумару 15 гр. Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 75 (125). Вільня, Субота 16 Кастрычніка 1927 г. Год III

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.)
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята.
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:
на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграніцы удвая даражэй.
Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі
ВЫХОДЗЕ Ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Школьная справа.

Паводле газэтных вестак, у сёлетнім школьным годзе на ўсю Заходнюю Беларусь маюць быць адчынены 19 беларускіх школ і каля 30 мешаных. Гэтыя весткі былі прыняты з вялікім захопленьнем урадавымі часопісамі, мы таксама ня можам абмінуць гэтага факту выказаць свой пагляд.

Бязумоўна, вядучы ўвесь час змаганьне за школу ў роднай мове, кожную здабычу на гэтым полі, мы павінны толькі прывітаць. Але зьяўляецца сумліўным, ці для беларускае асьветы фактычна ўзьнікла якая-небудзь, хоць мінімальная здабыча?! Каб разабрацца ў гэтым пытаньні, трэба больш крытычна глянуць на справу, і ўясьніць сабе, ці польскі ўрад выракся палянізацыйнага пляну беларускіх зямель, ці і далей трымаецца яго. Калі-б урад выракся сыстэмы палянізацыі беларускіх дзяцей і шчыра пайшоў на рэалізацыю прынцыпу, што пачаткавая навука ў школе павінна ісьці ў матчынай мове, дык пры такіх варунках заложэньне кожнай беларускай школы бязумоўна можна было-б прывітаць. Калі-ж прымем адваротнае дапушчэньне, што ўрад і далей трымаецца сыстэмы палянізацыі, дык на'т і заложаныя ім некалькі дзесяткаў беларускіх школ, ня будуць спаўняць сваіх задач з беларускага пункту гледжаньня, але будуць тымі самымі рассаднікамі польскае культуры, якімі зьяўляюцца польскія школы, бо іначай такія школы не спаўнялі-б волі ўрадавае палітыкі. З гэтых двух дапушчэньняў найбольш магчымым зьяўляецца гэтае апошняе, што польскі ўрад і далей трымаецца палянізацыйнае палітыкі адносна бэларускіх зямель. Гэтае цьверджэньне снуецца на наступных вывадах. Трэба ведаць, што хоць юрыдычна польскія ўлады закладаюць 19 беларускіх школ, дык гэта яшчэ ня азначае, што гэтыя школы фактычна будуць беларускімі. Наадварот дадзеныя гавораць, што ў гэтых школах будзе вельмі мала беларускага, бо вучыцялі ў беларускіх школах астаюцца тыя самыя польскія вучыцялі, што дагэтуль вучылі ў польскіх школах і зусім ня знаюць беларускае мовы. Ці-ж можна сабе прадставіць, каб Паляк-вучыцель, не знаючы беларускае мовы, вучыў беларускіх дзяцей пабеларуску?! Скарэй дзеці маглі-б яго вучыць пабеларуску, чымся ён сам можа іх вучыць. Дык ці-ж пры такіх абставінах тая крыха беларускіх школ, якую школьныя ўлады падаюць да ведама беларускага грамадзянства, можа быць названа беларускімі школамі?! Не! Хто-ж у гэтым вінен. Ці—Беларусы, што, быццам, ня маюць вучыцялёў, ці польскія школьныя ўлады? Калі-б у адзін школьны год закладалася якіх 500 беларускіх школ, дык на такую лічбу можа і трудна было-б знайсьці беларускіх „кваліфікаваных“ вучыцялёў. Але-ж у нашым выпадку патрэбна не 500, але толькі 19 вучыцялёў. Такі лік вучыцялёў знойдзецца ня толькі з кадраў беззработных беларускіх вучыцялёў, але і сярод вучыцялёў у польскіх школах, Беларусаў па нацыянальнасьці. Але гэтыя вучыцялі асталіся ў польскіх школах і найчасьцей нейдзе ў Пазнаньшчыне або на Паморы, а ў беларускія нова-адчыненыя школы іх не назначылі. Гэты факт гавора толькі аб адным, што польскія ўлады зусім не адчыняюць на'т і праклямаваных 19 беларускіх школ, што гэта будуць фактычна тымі самымі школамі, якімі палянізуецца беларуская моладзь. Для большага абасаваньня гэтага вываду прыточым тут яшчэ адзін вельмі характэрны факт.

Пасьля ліквідацыі ў свайм часе каля 400 беларускіх школ, асталася толькі адна беларуская пачаткавая школа ў Вільні. І вось, у сёлетнім школьным годзе, тыя самыя школьныя ўлады, якія, быццам, закладаюць 19 новых беларускіх школ, прыслалі вусны загад перайсьці ўва ўсіх клясах у адзінай дагэтуль беларускай школе ў Вільні на выкладаньне ў польскай мове, а беларускую мову пакінуць толькі як прадмет.

Вышэй паданых фактаў зусім даволі, каб пераканацца, што польскі ўрад не дае нам беларускіх школ, што ўпарта трымаецца палянізацыйнае палітыкі мін. Грабскага. Калі-ж наступіла пэўная зьмена, дык ня ў мэрытум (зьмесьце) самой школьнай справы, а толькі ў форме. Калі палітыка Грабскага выразна казала, што яна не прызнае ніякіх школ апрача польскіх, дык палітыка ўраду м. Пілсудскага робіць тое самае, але пад скрытай формай. Афіцыяльна быццам адчыняецца беларуская школа па культуры і па кірунку выхаваньня. Вось, з такой скрытай палянізацыяй будзем весьці змаганьне, як вядзём яго з адкрытай палянізацыяй беларускіх зямель. За намі, безумоўна, будзе перамога, і чым бардзей польскі ўрад здасца, выракаючыся палянізацыйнага пляну, тым меншы будзе яго правал у палітыцы адносна пытаньня аб нацыянальных меншасьцях.

А. Культурнік.

Польска-савецкія адносіны.

Новы савецкі пасол у Варшаве пан Багамолаў у апартамэнтах савецкага пасольста наладзіў прыём карэспандэнтаў польскіх газэтаў, якім выказаў свае пагляды на справу польска-савецкіх адносінаў.

Перадусім п. Багамолаў адзначыў, што ён зьяўляецца вельмі шчасьлівым, бо выпала на яго долю быць прадстаўніком „пралетарскае“ айчыны ў Польшчы і кіраваць працаю, якая мае на мэце ўстанавіць **прыяцельскія адносіны паміж абедзьвімі дзяржавамі.**

Далей п. Багамолаў п. ін. запэўніў, што савецкі ўрад ніколі ня меў захопніцкіх намераў. Уся палітыка савецкага ўраду адносна Польшчы была заўсёды міралюбіваю.

Справа гваранцыйнага дагавору паміж Польшчаю і Саветамі бязумоўна закончыцца памысна, бо гваранцыя ёсьць аднолькава патрэбна, як Польшчы так і Саветам.

„Спадзяюся, — закончыў п. Багамолаў,— што польскае грамадзянства будзе мне ў маей працы абдараць падтрыманьнем і што гэтым шляхам хутка дойдзе да памыснага рэзультату ў галіне пашырэньне і ўмацаваньня ўзаемных адносінаў паміж нашымі краямі.“

Пасьля сваей „справаздачы“ п. Багамолаў адказаў на цэлы рад запытаньняў з якія, польскія газэты лічаць, запраўды заслугоўваючым на ўвагу наступны: гандлёвы дагавор мае быць падпісаны пасьля таго, як будзе асягнута гваранцыйнае паразуменьне.“

Польска-літоўскія справы.

Як ведама, польскія газэты паднялі „алярм“ аб уціску польскага школьніцтва ў Літве. У сувязі з гэтым, як быццам адказ на літоўскі тэрор адносна палякаў у Літве, польскія ўлады на Віленшчыне арыштавалі літоўскіх ксяндзоў і грамадзкіх дзеячаў і зачынілі літоўскія школы.

Замежныя газэты, зьмяшчаючы весткі аб польска-літоўскіх справах, пішуць, што справа з польскім школьніцтвам у Літве, прадстаўляецца гэтак:

Пачынаючы з 1922 года ў Літве ва вучыцельскія пасады зацьверджаліся асобы, якія ня мелі вучыцельскіх кваліфікацыяў пры ўмове, што за пэўны час, яны патрэбныя кваліфікацыі здабудуць. У 1926 годзе было дазволена 86 Палякам быць вучыцелямі пры ўмове, што да жніўня г. г. яны здабудуць вучыцелскія кваліфікацыі. З іх 68 чалавек кваліфікацыяў не здабылі, а дзела гэтага былі звольнены з пасадаў. Падобныя меры прымяняюцца ня толькі для вучыцялёў Палякаў, але-ж таксама для вучыцялёў Літвіноў, так напр.: у 1926 годзе было звольнена 250 чалавек вучыцялёў Літвіноў, а сёлета 220 чалавек, якія не здабылі ў вызначаным часе вучыцельскія кваліфікацыі“.

Дык вось, знача з-за гэтага і загарэўся сыр-бор.

Літоўская адозва.

Польскія газэты ў Вільні пішуць, што Часовы Літоўскі Камітэт выдаў адозву да Літвіноў у Польшчы, якою заклікае Літвіноў падаць Камітэту падрабязныя весткі аб адбыўшыхся арыштах сярод Літвіноў на ўсім абшары Віленшчыны.

Адначасна ўрад заклікае літоўскае грамадзянства аб дапамозе грашыма і прадуктамі арыштаваным Літвінам.

На заканчэньне ў адозве выражаецца надзея, што літоўскае грамадзянства ў Польшчы спакойна, але-ж і паважна ацэніць сучасныя сумныя падзеі і падмацуе гэтым сваю нацыянальную сьведамасьць.

Падпісаў адозву д-р Альсэйка, як старшыня Літоўскага Нац. Камітэту ў Вільні.

З жыцьця Польшчы.

Трыўмф ураду.

12 г. кастрычніка міністар польскіх фінансаў п. Чэховіч і прадстаўнікі амэрыканскіх банкаў Монэт і Фішэр падпісалі кантракт. Згодна гэтага кантракту амэрыканскія банкеры пазычваюць польскаму ўраду 72 мільёны даляраў.

Умову аб пазычцы Сойм зацьвярджаць ня будзе. п. Прэзыдэнт зацьвердзіць яе сваім дэкрэтам.

На якіх варунках атрымае урад пазычку, газэты, якія вышлі ў чацьвер, г. зн. на другі дзень пасьля падпісаньня кантракту, не пішуць.

Блізкія да ўраду газэты без усялякіх засьцярогаў называюць гэтую пазычку — трыумфам ураду.

Аднак-жа нам здаецца, што цешыцца з гэтага яшчэ рана, бо няведама, з якою карысьцю для народу ўрад выкарыстае пазычаныя грошы. Узяць грошы — кожаны можа, але-ж пусьціць іх на карысьць трэба ўмець. Дык цяпер, калі ўрад бярэ грошы, ніхто ня можа цешыцца, яшчэ рана.

Асьцярагацца ад гэтага мусім дзеля таго, што папярэднія ўрады таксама пазычалі грошы і кожны раз (аб чым пісалі і пішуць самыя-ж польскія газэты) тагочасны ўрад так разходаваў грошы, што ніякае карысьці народ не атрымаў.

Ці лепшым будзе ў гэтых адносінах сучасны ўрад? — пабачым.

Стабілізацыя...

П. Прэзыдэнт падпісаў дэкрэт, які ўжо зьявіўся ў № 88 „Dziennika Ustaw".

Асабліва, што нам зьяўляецца цікавым, дык гэта тое, што „сябром Рады Польскага Банку будзе амэрыканскі эксьпэрт, які будзе памагаць і раіць у справах адносна захаваньняў Банку выплываючых са стабілізацыйнага пляну".

З гэтага можна рабіць вывады, што ў Польшчы няма людзей, якія-бы маглі кіраваць фінансава-банковымі справамі дзяржавы. Ці можа гэта кантроль амэрыканскіх банкіраў над польскімі фінансамі, як гваранція за пазыку, чаго гэтак станоўка і ўпарта дамагаліся Амэрыканцы пры першай гутарцы аб пазычцы сёлета вясною?

Эндэкі аб пазычцы.

Эндэцкія газэты пішуць, што пазычка 72 мільёны даляраў, гэта капля ў моры, бо для Польшчы трэба ня 72, а 500 мільёнаў даляраў.

Можам згадзіцца з панамі эндэкамі, што польскі дзяржаўны „жывоцік", можа спажыць ня толькі 500, але-ж некалькі разоў больш мільёнаў даляраў.

Толькі што ад гэтае спажывы астанецца, вось пытаньне?!..

Першы сьнег.

Гэтымі днямі ў Галіцы ў карпацкіх горах выпаў сёлета першы сьнег.

Аб роспуску Сойму

„Kurjer Poranny" даведаўся, што быццам польскі Сойм будзе распушчаны 30 лістападу г. г., і быццам новыя выбары адбудуцца 25 лютага наступнага 1928 году.

Пакража 140 т. зл.

Гэтымі днямі ў Паштовай Касе Ашчаднасьцяў у Катавіцах (В. Сілезія) украдзена 140 тысяч злотых. Суму гэтую атрымаў з касы па фальшывым дакумэнтам незнаёмы чалавек.

Быццам злодзей атрымаўшы грошы пакіраваўся да Вільні. Дык цяпер віленская і катавіцкая паліцыя стараюцца знайсьці зладзея, каб артрымаць 4 тысячы нагароды, якая абяцана за галаву зладзея.

Кар'ера энпэхоўца.

Украінская газэта „Сялянскі Шлях" і іншы: Польская прэса падала, што пасол Балін, вядомы са сваіх крыклівых выступленьняў „у абароне" беднаты, па зьліквідаваньні сваей партыі зрабіў не абы-якую кар'еру. Блукаючы па Заходняй Беларусі з прамовамі „за зямлю для сялян бяз выкупу", зрабіў вока да маладое абшарнічкі і ажаніўся з ёю. Узяў за жонкаю каля тысячы дзесяцін зямлі з лесам. Цяпер гавораць, прадае той маёнтак каб купіць сабе новы на Памор'і.

Да ведама замежных падпішчыкаў.

Замежным падпішчыкам, якія не ўрэгулявалі падпіску ад наступнага нумару спыняем высылку газэты. „Сял. Нівы".

Адміністрацыя.

Што дзеецца ў сьвеце?

Вайна ў Кітаі

Ваенная шчасьце ізноў перайшло да войск Чанг-Тсо-Ліна. Яго армія, быццам зламала гвалтоўныя атакі арміі Шансі і перайшоўшы ў контр-атакі пагражае вайскам Шансі адрывам ад галоўнае іх апэрацыйнае базы.

Падзеі ў Мэксыцы

Паўстаньне ў Мэксыцы не спыняецца. Газэты пішуць, што у працягу некалькі дзён растрэляна там па пастановах ваенна-палявых судоў 40 чалавек дзеячаў: генэралаў, палітыкаў, адвакатаў, пісьменьнікаў.

Падзеі ў Індыі.

У м. Пешавары згарэла 1600 дамоў. Агонь ахапіў некалькі цэнтральных кварталаў места. Пажар нельга патушыць, бо вельмі пашырыўся ў места з драўлянымі будынкамі. Ужо 40 чалавек згарэла.

У Савецкай Расеі.

У Савецкай Расеі ўрадавыя савецкія колы і камуністычная партыйныя арганізацыі ўвесь час гатуюцца да сьвяткаваньня 10-х угодкаў істнаваньня савецкае ўлады. У сувязі з гэтым апрацаваны адносны праект выдачы адзнакаў „Краснага Знамені" вышэйшым савецкім урадоўцам. Раздаваць адзнакі будзе старшыня цэнтральнага савету Калінін пры ўрачыстых абставінах.

Савецкая амністыя.

Замежныя газэты пішуць, што савецкі ўрад у сувязі з дзесятымі ўгодкамі істнаваньня савецкае ўлады, мае выдаць дэкрэт аб амністыі. Згодна таго дэкрэту ўсе расейскія грамадзяне, якія ўцяклі ад рэвалюцыі за граніцу, могуць вярнуцца дамоў калі дадуць пісьменнае забавязаньне аб тым, што прызнаюць савецкую уладу і будуць леяльна працаваць для савецкае дзяржавы.

На тых самых умовах будуць выпушчаны з вастрогаў сябры расейскіх сацыял-рэвалюцыянэры і сацыял-дэмакраты.

Француская хвароба.

Адною з францускіх хваробаў называецца зьявіска. У Францыі лік жыхарства у працягу нейкага, на'т ужо даўнейшага часу, усьцяж паменшаецца. Гэта здараецца ад таго, што Французы ня маюць многа дзяцей. Зьявіска гэта, як пішуць газэты трывожыць урад, бо праз нейкі час у Францыі можа гэтак паменшыцца лік жыхарства, што яна загіне.

І вось, як падалі замежныя газэты, гэтая француская хвароба, праявілася ўжо і ў Эстоніі.

Аналізуючы гэтую праяву газэты пішуць, што і эстонскі ўрад таксама трывожыцца за будучыню Эстоніі: што будзе калі і далей будзе панаваць гэтая француская хвароба.

У Эстоніі.

У Эстоніі ўводзіцца дванаццацімесячная вайсковая служба ў пяхоце, кавалерыі і артылерыі, а ва флоце і тэхнічных фарміраваньнях па 18 мес. Ад зьмяншэньня часу службы ў войску, зьменшацца расходы на войска на 100 мільёнаў эстонскіх марак.

З украінскага жыцьця.

Блытаніна пасла А. Пашчука.

Паводле газэтных вестак украінскі пасол А. Пашчук запярэчыў той гутарцы, якую ён меў з карэспандэнтам „Діло", і якая была зьмешчана ў „Ділі", а таксама газэты падаюць, што пасол Пашчук вярнуўся назад у Камуністычную фракцыю. Такім чынам, пасол Пашчук знаходзіцца на раздарожжы, а гэтым самым, хоць і вярнуўся ў рады камуністычнае партыі, утраціў сваё значэньне.

ЯКУБ КОЛАС. 8)

Сымон Музыка.

Поэма.

(Працяг).

Ну, вясна была на дзіва!
Не: Сымонку не забыць
Тэй вясны, пары шчасьлівай,
Покі ў сьвеце будзе жыць!
То было нейк у суботу.
Слаўны выдаўся дзянёк!
Моцна парыла, а потым
Стаў павейваць вецярок
Ды густы, падуў з заходу
І засьценьваў неба край.
— Будзе нейкая прыгода,
Ходу, хлопча падбаўляй —
Ці ня пройдзе дождж, глядзі ты:
Мляваськ чуецца, цяжар;
Так і спаў-бы, як забіты,
І так парыць, такі вар,
Што насілу цягнеш ногі,
Хоць лажыся дзе пад плот. —
Дзед з Сымонкай шлі дарогай
Між палёў у свой абход.
— А ўжо сонца нявысока,
Ня мінуць-бы хутароў.
Бачыш ты іх? Ці далёка?
— Тут, дзядок, няма двароў, —
Раглядзеўшы, хлопчык кажа.
Зноў маўчком яны ідуць;
А на захадзе, як сажа,
Хмары цёмныя ўстаюць,
І варушаца клубы іх,
Як жывыя,
Палавыя
І сівыя,
Нібы галовы на шыях
Нейкіх волатаў дзіўных,
З багна неба насланых,
Ды, як зьмей многагаловы,
Націскаюцца цяжэй;
Глушыць землю шум іх мовы,
І выкоўвае ім словы
Гром выразьней і мацней.
Ідзе хмара. Бліскавіцы
Палыхаюць і гараць.
Сам пярун там грозналіцы
Перашоў зямлі граніцы
І вядзе над ёю рацы.
Лук яго з маланак зьвіты;
Хмара—шчыт, а стрэлы—гром,
Бура—конь многакапыты;
Ён віхрамі апавіты,
Неба ўсё яму шатром.
І ўсё ніжай і ўсё ніжай
Абвісае хмар страха,
І ўсё грозьней ды ўсё бліжай
Гром, зачаўшыся сьціха,
Забушуе, бухне ў боры
Гукам-грукатам пярун
І пагоніць гуды у горы,
Гне лясы, гудзе лясун,
Як гудзе струна гітары.
Пазіраў Сымон на хмары.
Што-ж яны там вырабляіі!
Як клубіліся яны!
Як маланкі іх аралі!
Як трась і іх пяруны!
— Дарма выбраўся ў дарогу.
Дзе-ж схавацца нам цяпер?...
Вер у Бога, але Богу
Не заўсёды, браце, вер!
Дзед ісьці хутчэй стараўся
І Сымона падганяў,
Шоў, на момант прыпыняўся,
Хаты поглядам шукаў.
— Ну, грымоты, ай, грымоты!
І ўвальле-ж нам, ого-го!...
— А скажы, дзядок: чаго ты
На гром хрысьцішся? чаго?
Толькі блісьне бліскавіца,
Ты і хрысьцішся? Чаму?
— Ты, Сымон, яшчэ дурніца,
І тлумач усё яму.
А затым, каб злога духа
Гэтым крыжам адагнаць!
Як-жа гэтага ня знаць?
Каб ня лез злы дух, псяюха,
Бо Ільля яго паганіца,
Лупіць стрэлямі грамоў,
Разьяжджаючы ў маланцы
Над зямлёй між аблакоў;
Вось ён схованы шукае
Пад хрышчонаю душой,
Бо па сьвеце чорт блукае,
Каб пакепліваць над ёй. —
Хлопчык слухаў у зьдзіўленьні,
Вочы кідаў на карчы,
А ў пужлівым уяўленьні
Ўсталі чэрці-рагачы.
Унь на дзераве з бярозы
Рожкі вытыркалі і хвост,
Штось пабегла там у лозы,
Нешта скокнула пад мост.
А што там у пні за дзіва?
Вушы, нос і капыток...
Ну, напэўна там чарток
Прытаіўся палахліва
А па хмарах на маланках
Громы кідае Ільля,
Аж калоціца зямля,
Цёмна стала на палянках.
— Дзедка, бачыш, унь сядзіба,
Па-над лесам хутарок!
— На ачосы пойдзем хіба,
Ды хутчэй, хутчэй, сынок. —
Са шляхоў яны зьвярнулі,
Націскні ідуць мяжой.
Хмары-ж неба апранулі,
Даль закрылася імглой.
Як жывое срэбра, важка
З хмар пярэдніх дождж упаў;
За маланкай сьледам цяжка
Гром страшэнны загучаў.
І, здалося, ня стрымала
Хмара цяжару грамоў,
Раптам ставы разарвала,
Нібы лёд рака ўзламала
І пабегла з берагоў.
Сьлепіць вочы бліскавіца,
Бура, громы, навальніца,
Па зямлі бягуць крыніцы...
Вайшлі ў хату дзед з Сымонам,
Чэсьць далі гаспадаром,
Старасьвецкім „пахваленым"
Прывіталі тады дом.
Стаў Сымонка каля лавы,
Хату поглядам абвёў,
А халацік бязрукавы
Цёк у дзесяць ручаёў.
Загарэў, бядак, ад сонца,
Твар лупіўся і ліняў,
І мізэрна так бясконца
Гэты хлопчык выглядаў!
Толькі вочкі асьвячалі
Твар заморани, худы
І так многа прыдавалі
Хлопцу гора і нуды.
І было ў іх задумленьне
Не дзяцінных яго лет,
І адбітак засмучэньня
Палажыў на вочы след.
І той погляд раз даволі
Хоць на момант улавіць,
Каб ужо яго ніколі
Назаўсёды не забыць,
Бо жыцьцё прашло ня складна
Па дзяцінай паласе,—
І на хлопчыка ўспагадна
Пазіралі тут усе.
— Што, дзядуля: гэны блазан

НАВІНЫ.

— **Канфіската зацьверджана.** Гаспадарчая сэкцыя Віленскага акружнога суда зацьвярдзіла канфіскату № 71 „Сялянскае Нівы". Рэдактар цягнецца да судовай адказнасьці.

— **І яны разумеюць.** „Kurjer Wileński" зьмяшчае вестку, што група беларускай моладзі ня будучы прынятаю для далейшай навукі ў польскія унівэрсытэты па заканчэньні гімназіі выехала, у мэтах навукі, за граніцу. У сваім артыкуле „Мёртвая справа", „Kurjer Wileński" піша, што яго засьцярогі аб неабходнасьці прыняцьця беларускае моладзі ў польскія вышэйшыя школы закончыўся нічым. Знача і яны разумеюць справу. Але змушае іх да гэтага разуменьня тое, што беларускую моладзь прынімае заграніца. Калі-б і заграніца рабіла гэтак, як Польшча, дык „Kurjeru" ня было-б чаго разумець. Але-ж відаць, што сьвет ня робляны на польскі капыл!... Моладзь наша ўсё-ж такі находзіць сабе месца для навукі!...

— **Беларускія школы**, „Наша Праца" піша, што у Палескім школьным вокрузе адчынена 5 школаў з беларускаю выкладовою моваю і 10 двуязычных школаў з польска-беларускаю выкладовою моваю, якія, як ведама, на дзеле мала чым розьняцца ад польскіх, бо быццам пабеларуску будзе вучыць той самы вучыцель—Паляк.

— **Арышт гр. А. Луцкевіча.** 12-га кастрычніка с. г. у дзень, па загаду пракуратарскіх уладаў, арыштаваны гр. Антон Луцкевіч. Польская газэта „Kurjer Wileński" аб арышце піша наступнае:

„Дня 12-га г. м. па загаду пракурорскіх уладаў арыштаваны і пасаджаны ў вастрог, ведомы беларускі дзеяч Антон Луцкевіч. Яго арышт астаецца ў сувязі з ведзяным сьледствам у справе зьлiквідававай сваячасна „Беларускай Сялянска-Работніцкай Грамады", якой найгалаўнейшыя павадыры, былі, як ведама, пасаджаны ў вастрог у Вронках.

Нагляд уладаў над Антонам Луцкевічам даваў, быццам, да пацьвярджэньня ўпарта курсуючых пагалосак аб яго сувязі з „Грамадой", аднак-жа толькі апошнія сэнсацыйныя паказаньні Тарашкевіча, Астроўскага і іншых, пазволілі пасадзіць яго ў вастрог.

Незалежна ад гэтага судовыя ўлады правялі дакладную рэвізію кватэры Луцкевіча пры Віленскай вул. № 8, якая трывала ад гадз.7 ½, да 1-шай па паўдні. Частку карэспандэнцыі апячаталі".

Хоць „Kurjer Wileński" зьяўляецца цяпер урадавай часопісяй і затым павінен быць найлепш паінфармаваны аб ходзе сьледзтва ў справе „Грамады", аднак падачая ім вестка аб сэнсацыйным паказаньні пасла Б. Тарашкевіча і гр. Р. Астроўскага зьяўляецца вельмі сумлiўнай.

— **Беларускіх вучыцялёў не зацьверджаюць.** Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры дастаў канцэсію на беларускую школу ў Дамуцях, Сьвянц. пав. і як кандыдата на вучыцеля паставіў гр. Е. Садоўскага, які акончыў вучыцельскую сэмінарыю і польскія какаўскія курсы. Здаецца, што лепшых кваліфікацыяў і ня трэба, аднак школьны інспэктар яго не зацьвердзіў быццам з прычыны недахвату кваліфікацыяў. У гэтай справе была падана апэляцыя да Куратoрыі і да Міністэрства Асьветы, але нічога не памагло, Міністэрства закрапіла пастанову інспэктара. Як бачым, польскія ўлады ў нова адчыняных беларускіх (?) школах вызначаюць польскіх вучыцялёў, а беларускіх зусім недапускаюць да працы ў беларускіх ані ўрадавых, ані ў прыватных школах.

Пісьмо у Рэдакцыю.

Паважаны Грамадзянін Рэдактар!

Прашу зьмясьціць гэтых некалькі слоў у Вашай паважанай газэце „Сялянская Ніва".

У газэце „Наша Праўда" № 50 у рубрыцы „Хроніка" была надрукавана карэспандэнцыя з Горадні аб тым, што быццам я скампраматаваны і што я прыступіў да выбарчай акцыі ў меставую Раду м. Горадні па дырэктывам пас. Ярэміча і атрымаў ад яго „аванcік".

Ня лічу сябе скампраматаваным, бо ня меў і не хачу мець нічога супольнага з аўтарам карэспандэнцыі і кампаніяю, так званаю, б. „Беларускія актывісты" ды „Беларускі Камітэт да спраў крэсавых", як Федароў, Балдоўскі Сьцяпан, Кулакоўскі Зьміцрук і іншыя. Гэтыя асобы скампраматаваны маральна і палітычна ўва ўсіх галінах жыцьця, аб чым ня раз пісалася ў Беларускіх газэтах, выдаваных там-жа дзе цiперака „Наша Праўда", „Наша Праца" і ў газэтах м. Горадні.

Адначасна заяўляю, што я ніякіх дырэктываў ад нікога не атрымоўваю, бо ўважаю, што беларуская справа, гэта ня ёсьць чыноўнічы апарат, дзе трэба атрымоўваць дырэктывы, тут кожны прадуе так, як наказуе яго сумленьне.

Што датычыць маей працы ў выбарах, дык я, згодна з законам Камісара Ўсходніх Зямель арт. 5, ня маю права, як знаходзячыся пад палітычным сьледзтвам, браць удзелу ў выбарнай акцыі.

Ніякіх субсыдыяў ад нікога я не атрымаў, бо не належу да тыпаў „актывістаў" і „тварцоў крэсавых", якія толькі і зьяўляюцца сынкамі **аванcікаў.**

У мае абавязкі ня ўваходзіць весьці статыстыку, калі пасол Ярэміч бывае ў Горадні і якую і з кім акцыю ён вядзе. Няхай гэта робяць тыя, якія лічаць рабіць гэта патрэбным дзеля **даносу па прыналежнасьці...**

З павагаю **М. Якімовіч.**

Горадня, Ярусалімская 17.

Дык кожны, хто ўмее чытаць, спяшайяс выпісаць сваю газэту „Сялянскую Ніву".

Гаспадарскі аддзел.

Як садзіць пладавыя дрэвы.

Старыя сады ў нас часта прышлі ў запушчаны стан, дзякуючы таму, што пасадка дрэў была зроблена густа. Дрэвы разрасьліся, потым галінкі і карэньні пераплялiся паміж сабой так, што сталі адно другому перашкаджаць. На жаль, нашы сяляне і новыя сады закладваюць па старому, ад чаго трэба спадзявацца непамысных вынікаў і што перашкаджае разьвіцьцю на Беларусі садоўніцтва. А між тым кліматычныя і грунтавыя ўмовы нашае старонкі вельмі надаюцца для садоў, а разрастаючы лік жыхароў у мястэчках і гарадох спрые эбыту яблыкоў.

Галоўнай прычынай запушчанасьці нашых старых садоў зьяўляецца няўмелая пасадка дрэў.

Садзіць пладавыя дрэўцы можна і вясной і ўвосень.

Кожнаму, хто зьбіраецца закладаць сабе сад, перш за ўсё хай зьверне ўвагу на выбар адпаведных мясцоваму грунту і клімату сартоў дрэў.

Падкрэсьліваецца, што справа выбару суадказных адмен ёсьць найгалаўнейшая і калі гаспадар, закладаючы сабе садок, выбярэ ня тое, што падыходзіць да кліматычных і грунтавых умоў—ён панясе страту.

У гэтай справе за атрыманьнем інфармацыяў належыць зьвярнуцца да агранома, да садавода ці садовага закладу.

Далей, кожнаму гаспадару трэба помніць, што для прамысловага саду лепш браць мала адмен, бо чым больш аднасартовага тавару, тым большую цану дадуць купцы. Калі садок невялікі, дык лепш завясьці 2—3 сарты зімовых яблыкаў і груш.

Зімовыя сарты могуць больш часу пераховавацца і дачакаць лепшай цаны.

Але, закладаючы і прамысловы садок, гаспадар мусіць пасадзіць некалькі дрэў для ўласнага ўжытку і больш ранніх сартоў.

Густая пасадка дрэў—ёсьць страта для гаспадара. Практыка ўсталіла наступныя адлегласьці для пасадкі дрэў:

Для нармальных (вялікіх) яблынь і груш павінна давацца ня менш 8 мэтр. × на 8 мэтр. (12×12 арш.) ці радок ад радку 8 мэтраў.

Кожнаму гаспадару, каторы мае замер закладаць сад, перш за ўсё трэба зрабіць разьбіўку, ці наметзіць месца, дзе будуць пасаджаны дрэвы і загадзя выкапаць ямы.

Разьбіўка робіцца так: перш усяго намячаюць першы рад і на ім па адлегласьці 8 мэтраў забіваюцца колачкі. Калі першы рад гатоў, тады бярэцца шнур даўжынёй 16 мэтраў; дзьве асобы бяруць за канцы яго і стаяць: адна каля першага калочку, а другая каля другога, дзяржачы канцы шнура каля самых калочкаў. У гэты час трэцяя асоба нацягвае шнур і акуратна ўбівае калочак пасярэдзіне. (Сярэдзіну шнура перад гэтым трэба вымерыць і адзначыць). Потым той чалавек, што стаяў каля першага ка-

---

Свой табе, чужы, ці як?
— Не, панюхна, не сваяк,—
Так нядоляй са мной зьвязан.
— А радню-ж якую мае,
Ёсьць бацькі, ці сірата?—
Хлопчык вочы апускае,
Падаецца ў бок кута.
— Як сказаць вам? зьбег ён з дому!
Выгнаў бацька яго вон.
Што-ж было рабіць малому?
І са мною ходзіць ён.—
Тут на хлопца вочы строга
Сам ускінуў гаспадар.
— Бацька выгнаў? бойся бога!
Эгэ, ты, відаць, штукар!
Што зрабіў ты, прызнавайся?
Мусіць, печаны ты гад?
— Кінь ты, бацька, не чапляйся!
Можа ён не вінават,—
Кажа ціха гаспадыня:—
Што карыць яго дарма?
Ад дабра свой дом ня кіне,
Добра ведаю сама.—
Як заплача тут хлапчынка!
Як правецца яго жаль!
Аж дрыжыць ён, бы націнка,—
Ну, канчаецца амаль.
Бо ён першы раз, няшчасны,
Слова жаласьці пачуў;
Слова ласкі, пагляд ясны
Сэрца хлопцу павярнуў.
Стала ў хаце ўсім няёўка,
Бо пачулі чэрствасьць, стыд,
Бо з-за ласкавага слоўка
Гэтак плакаў ён наўзрыд.
— Сьціхні, годзі, а то брыдка:
Хто ня бачыў тваіх сьлёз?—
Дзед тузнуў яго за сьвітку,
За плячук яго патрос.
— А чыя-ж то скрыпка гэта?
Зноў спытаўся гаспадар.
— А чыя! О, граць ён мэта:
Першай гільдзіі штукар!
Ну, Сымон, утні ты, браце,
Хай паслухаюць паны!—
Зацікавіліся ў хаце—
Больш Сымон ім стаў дзіўны.
Ён уцёрся кулачкамі
І ўжо плакаць трохі сьціх,
Больш вясёлымі вачамі
Ён акінуў тут усіх.
Мімавольна і выпадкам
Чыйся погляд ён спаткаў,
Хтось сачыў за ім украдкам
І вачмі вачэй шукаў.
Ён ніколі не забудзе,
Покі жыць на сьвеце будзе,
Пары ясьненькіх вачак,
Тонкіх бровак, тварык ветлы,
І на губках такі сьветлы,
Такі добранькі сьмяшок.
Ён яшчэ раз вочкі ўскінуў,
Зноў той погляд улавіў.
Тут Сымонка скрыпку вынуў,
Чуць галоўку пахіліў
І зайграў, ды так прыўдала,
Як ніколі ня іграў,
Скрыпка нібы вымаўляла—
Душу радасьць авявала,
Душу смутак ахінаў.
Змоўклі ў хаце ўсе дазваньня—
Зачароўваў ён усіх,
Толькі зрэдка, бяз пытаньня,
Сам сабою чуўся ўздых.
Галаву рукой апёршы,
Апусьціўшы вочы ў дол.
Гаспадыня, як стаяла,
І застыла так, маўчыць,
Бы яе штось прыкавала,
На тwары сьляза блішчала,
А струна гучыць-гучыць!
Грае хлопчык ды часамі
Кіне вочкі ў той куток,
Каб спаткацца зноў вачамі
З парай ясьненькіх вачок.
А яны глядзелі пільна
І ўспагадна і прыхільна
Ды так міла, ды так гожа,
Як дзяўчынка глядзець можа.
Ад тых вочак шлі праменьні,
Сэрца лашчылі цяплом,
Адганялі мрок-суценьне,
Душу цешылі сьвятлом.
І тады струну раптоўна
Ажыўляў вясёлы тон,
Плаваў смык той лёгка-роўна
Ды з струнамі палюбоўна
Вёў суладны гоман-звон.
Так на полі ў вечар мая
Ветра лёгенькі павеў
Чуць калосікі гайдае
Ды з іх гутаркі складае
Нейкі гожы-ціхі сьпеў.
Скончыў ён, а вобраз граньня
Жыў, зьвінеў яшчэ ў душы,
Як той голас разьвітаньня,
Што гучыць табе ў цішы.
— Хлопчык, родны ты мой, мілы!
Як-жа граеш ты, браток!
Як завешся ты, пахілы.
Залаты мой ты чаўнок?—
Хваліць хлопчыка малога
Гаспадар на ўсе лады.
— Ну, хадзі за стол, нябога;
Сядзь і ты, стары, сюды,
Пасілкуйцеся з дарогі...
Ты зьнімі, дзед, свой мяшок!—
Крэхча, дзякуе убогі.
— Ня турбуйцеся, панок!
От прысяду я тут з краю,
Хай вас Бог усіх цаліць...
Я, панок, на што хлусьціць,—
Надта хлопца паважаю,
Слаўны хлопец, малайчына,
Як-бы ў ім мая ёсьць кроў,
І гляджу яго, як сына,
І люблю, каб я здароў!
— Але ён худы да змору...
Што-ж, Сымонька, не ясі?
Ганна, зьбегай ты ў камору,
Сыра хлопцу прынясі—
Дык-то Ганна! Ну й дзяўчынка
І прыўдалая-ж яна!
Станік тонкі, бы націнка,
Тварык—ветлая вясна,
А як гляне, вочкі ўскіне,
Усьміхнецца—ясны дзень!
Хоць якая злосьць астыне,
Раптам згоніць з твару цень.
— Ну, частуй музыку, Ганя!
Застыдзілася яна,
Як цьвет маку, ўся дазваньня
Шчочка стала чырвана.
Але вочкі ускідае
На Сымоньку ды ізноў
Іх саромліва спускае
І ніяк ня знойдзе слоў
Папрасіць яго, як трэба.
І Сымонька сам ня свой:
З сырам сыр есьць замест хлеба,
Трэ галушачкі рукой,
Ніжай гне свой стан сірочы,
Рук ня знае, дзе падзець
І ня сьмее ёй у вочы
Сьмела, проста паглядзець.
Дзед тым часам твар жагнае,
Вочы ўзьняўшы к абразом,
І прад імі выслаўляе
Ён прыветны гэты дом.
— Дзякуй вам за падвячорак!—
Кажа ён гаспадаром.

(Далей будзе.)

лочка, пераходзіць да трэцяга, другі стаіць на сваім месцы, а трэці ізноў нацягвае шнур і насярэдзіне вагяняе калочак.

Такім спосабам за кароткі час можна разьбіць плошчу ў нелалькі дзесяцін. Пасьля разьбіўкі трэба сораўдзіць, каб усе калочкі давалі роўныя лініі на ўсе бакі.

Гэты спосаб разьбіўкі завецца **шахаўніцай**. Пры разьбіўцы шахаўніцай 8 мэтраў радок ад радка і дрэва ад дрэва на адным гэктары можа зьмясьціцца прыблізна 160 дрэў (у залежнасьці ад формы плошчы).

Пасьля разьбіўкі трэба выкапаць ямы пад дрэвы. Тут трэба поўніць правіла, што для вясковай пасадкі дрэў ямы павінны быць выкапаны з восені і для восенскай—з вясны.

Глыбіня ям залежыць ад грунту. У сярэднім глыбіню тут можна лічыць за 30—35 санціметраў.

Верхні слой зямлі 15—18 санц. трэба выкінуць на адзін бок, а сподняю—на другі.

За 2—3 тыдні да саджэньня дрэў стаўляюць і забіваюць калкі таўшчынёю 6—8 санц., а даўжынёй $1^1/_4$—$1^1/_2$ мэтра. Да гэтых калкоў потым прывязваюцца дрэвы.

Расстаўляючы калкі ў ямах, трэба спраўджаць, каб на ўсе бакі яны стаялі ў адну роўную лінію. Асаблівую ўвагу трэба зьвяртаць на першыя рады, бо памылка тут у вадзін вяршок дае розьніцу ў апошніх на аршыны і сажані.

Яма засыпаецца сподняй зямлёй на палову сваей глыбіні, а потым наўкола калка насыпаецца зямля стажком (конусам) з такім рахункам, каб верх стажка быў на 8—10 санц. вышэй ад паверхні і грунту.

Перад пасадкай усе сухія карэнькі дрэва трэба абрэзаць аж да сьвежага вострым нажом.

На нашу думку дрэўцы з абрэзанымі карэнчыкамі трэба перад саджэньнем паставіць на цэлую ноч у бочку з вадой, ад чаго карэньні трохі „атайдуць" і зробяцца больш сьвежымі.

Садзяць дрэвы так: адзін чалавек бярэ дрэва ў руку і ставіць яго карэнькамі на стажок і распраўляе карані другой рукой. Найгалаўнейшую ўвагу трэба зварачваць на тое, каб карнявая шыйка (тое месца, дзе пачынаюцца карані і канчаецца пень), была вышэй ад паверхні грунту на 6—8 санціметраў.

У гэты час другі чалавек бярэ на рыдлёўку дробную бяз грудак (камоў) зямлю і акуратна абсыпае карані так, каб усе пароженія месцы між імі былі запоўнены зямлёй.

Калі ўсе карані будуць пакрыты зямлёй, дык тады ўжо можна засыпаць і ўсю яму і прытаптаць зямлю нагамі. Пасьля гэтага насыпаецца навукол дрэва валік зямлі так, каб тут магла задзяржацца вада. Калі дрэва садзіцца вясной, дык зараз-жа пасьля пасадкі пад кожнае дрэва ліюць 2—3 вядры вады. Дрэва, пасаджанае вясной, абрэзваецца цяпер, а пасаджанае ўвосень — вясной.

Абразаючы дрэва, трэба зьвяртаць увагу, як абрэзаны і разьвіты былі карані. Чым менш разьвіта карнявая сыстэма, ці больш яны абцяты, тым менш трэба пакідаць і галінак на дрэве.

Цераз 2—3 тыдні, як зямля трохі абсядзе і карнявая шыйка прыме нармальнае палажэньне, гэта значыць, будзе на роўні з паверхняй зямлі, дрэва трэба прывязаць да калка матузом або лычкай, але туга прыцягваць да калка не трэба.

Пры пасадцы дрэў, кожнаму садаводу не трэба забываць правіла, што дрэўца мусіць быць на новым месцы пасаджана так, як яно сядзела ў школцы, гэта значыць, што на поўдзён павінен быць павернуты той бок, якім яно сядзела на старым месцы. Прытрымліваючыся гэтага правіла, гаспадар засьцеража свае дрэўцы ад абпалу. **Садавод.**

Юрыдычныя парады

ў Беларускім Інстытуце Гаспадаркі і Культуры.

Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры арганізаваў Юрыдычную Сэкцыю, якая мае на мэце даваць парады сялянству ў рожных справах, як цывільных, так і палітычных.

Юрыдычная Сэкцыя Інстытуту знаходзіцца пад кіраўніцтвам спэцыялістага юрыста і затым парады будуць насіць цалкам характар адвакацкіх парадаў. Парады можна атрымліваць на месцу ў Вільні асабіста, а таксама дарогай карэспандэнцыйнай. **Кожная парада, як вусная, так і лістовая каштуе 50 грошай.** Незалежна ад парадаў Юрыдычная Сэкцыя Інстытуту, на жаданьне Інтэрэсантаў, можа арганізаваць судовую абарону ў цывільных і палітычных справах, якія разьбіраюцца, як на месцы ў Вільні, так і на правінцыі.

Зварачвацца на адрэс: **Вільня, Завальная 6—5, Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры, Юрыдычная Сэкцыя.**

Весткі з Краю.

Вось, дык дзіва!...

(В. Шэні, Пружаншчына).

Радуйся сарока і варона ды ты верабей вялікі чудатворац... У працягу 2 гадоў змагаюцца шэняўцы за ўрадавую беларускую школу, але вось Пружанскі Школьны Інспэктар дня 26.IX-27 г. пісьмом Палескага Куратара № 16664/27 прыслаў адказ, якім паведаміў, што ў Шэняў як у мінулым годзе, па вядомым толькі ім прычынам, застанецца утраквістычная польска-беларуская школа, а яе кіраўніком Вітліб ды нейкая крулявічка, якія пабеларуску, так могуць вучыць як „сазан чытаць біблію". Толькі вось дзіўна! З пісьма відаць, што ў мінулым годзе была двухмоўная школа, а ў Шэняў пра гэта ніхто не знаў! Вось дык цуд і дзіва ў дэмакратычнай Польшчы!...

Мікалай Бедны.

Тутэйшыя падзеі.

(Перабродзкая вол., Браслаўскі пав.).

21 жнівўня г. г. каля калёніі Ікезьні здарылася забойства. Забіты быў 22 гадовы хлапец гэтае калёніі Ціт Сямёнаў. Аб гэтым быў паведомляны пастарунак паліцыі ў Падбродзьдзі, паліцыя арыштавала западозраных у тым забойстве Мікіту Дзявятку з вёскі Бусетчына і Аграфа Міхайлава з асады Ігнатоўшчына. Паліцыя патрэбавала ад арыштаваных выдачы аружжа, якім быў забіты Сямёнаў. Адзін з іх Дзявятка згадзіўся выдаць адрэзак расейскага руж'я. Закаванага ў наручнікі Дзявятку павязлі з Ікезьні ў Буеўшчыну, дзе, па яго словах, знаходзілася аружжа. З ім быў адзін паліцыянт. Прышоўшы ў вёску Бусетчыну, Дзявятка, кінуўшы пад воз ланцугі - наручнікі, а сам пусьціўся на ўцёкі. Паліцыянт крыкнуў на гаспадара воза „лаві бандыта", а сам пасьлеў адзін раз стрэліць. Другі раз відаць ужо не было ў каго, дык і не страляў. Дзявятка схаваўся ў кустах за вёскаю, а паліцыянт астаўся як стрэляны, згубіўшы тое, што дaручана было яму пільнаваць.

Пасьля ўсяго гэтага адзін забойца сядзіць у вастрозе, а другі цягаецца на вольнасьці, хаваючыся па кустох, ды пагражае сям'і забітага Сямёнава помстаю.

Паліцыя, якая гэтак грозна праходзіць па вёсцы Буеўшчына і тут чуецца вельмі моцна, ня можа ніяк справіцца з бандытам, а гэта сьведчыць, што польская паліцыя можа парадкавацца толькі там дзе і без яе спакойна, а дзе буйства, дык там яна безуладная.

Цікавы.

Цяжкое, гаротнае жыцьцё.

Цяжкое, гаротнае, амаль-што нявольніцкае, жыцьцё, беднага і загнанага сярмяжніка — беларускага селяніна.

Усе шышкі валяцца на яго няшчаснага. Мала таго, што вайна зьнішчыла яго гаспадарку і ўвесь дабрабыт, дык яшчэ пазбавіла права і на тое, што ня змагла зьнішчыць жорсткая часіна. Так напрыклад вёска Міхневічы Боржа-Гічыцкай валасьці, Косаўскага пав. ўвесь час да вайны і па вайне некалькі гадоў карысталася сэрвітутнам пасьвішчам ад маёнтку Бараны.

Пакуль маёнтак належаў да яго заўсёднага гаспадара, дык Міхневічы, карысталіся сэрвітутам, бо гаспадар ведаў, што карыстаюцца Міхневічы сэрвітутам па праву. Але-ж нядаўна маёнтак быў распарцаляваны і аддавы асаднікам, а тая частка дзе быў сэрвітут перашла да лясьніцтва. Лясьніцтва ня прызнала гэтага права Міхневічам ды распачало забараняць карыстацца сэрвітутам.

Справа перашла ў Косаўскі міравы суд, на якім Міхневічы выйгралі... Лясьніцтва пакіравала апэляцыю ў берасьцейскі акружны суд. Акружны суд не ўзяў пад увагу паказаньняў сьведкаў (а сьведкі былі вельмі паважныя — былыя земскі начальнік і арэндатар маёнту), а патрэбаваў дакумэнтаў. Дакумэнтаў мы ня мелі, бо яны, разам з селянінам з вёскі Міхневічы, у якога былі на захаваньні, загінулі ў Расеі, у часе вайны. У гэтым выпадку Міхневічы справу праігралі. Варшаўскі вышэйшы суд пастанову акружнага суда зацьвердзіў... Гэтакім чынам Міхневічы асталіся бяз сэрвітуту. Захоўваючы сьвятое права незалежнасьці суда, не крытыкуючы яго пастановаў, мы сяляне вёскі Міхневічы лічым сябе пакрыўджанымі, а дзеля гэтага самага просім Беларускі Пасольскі Клюб злажыць інтэрпаляцыю ўраду і нагугл аб нашай крыўдзе прагаласіць з соймавай трыбуны... Бо ці-ж мы вінаваты, што вайна натварыла безпарадкаў...

Мы прышлём усе пастановы-копіі, як атрымаем з Варшавы. **Міхнеўцы.**

Наперад!

Да вайны сяляне ў вёсцы Шутавічах, Ашмянскага пав. ня зналі хто яны такія, якой нацыянальнасьці, а толькі дзяліліся на „польскіх" і „рускіх". Але пасьля вайны, калі беларускі рух пачаў разьвівацца, пачалі шырыцца беларускія газэты, заляцела іскра сьведамасьці і ў нашу вёску, сяляне пачалі цікавіцца беларускімі газэтамі, пачалі выпісваць іх і чытаць з вялікай цікавасьцю. Найболей сталі паказвацца ў нашу вёску газэты, „Сял. Ніва" і „Белая Крыніца", бо толькі „С. Н." і „В. К." выбралі правідловы шлях да далейшага жыцьця нашага селяніна і бароняць яго наскольки сіл хватае ад рожнай злыбяды. Заложаны ёсьць гурток Б. І. Г. і К., каторы сьпешна працуець, хаця маець шмат перашкод, шмат прыкрасьцей, не так з боку ўлады, як з боку сваіх цёмных сялян. Ладзіць сьпэктаклі-вечарыны і левцы, каторымі сяляне вельмі цікавяцца.

І мы верым, што ўзойдзе і для нас сонца і разгоніць усякія цемры, што спавіваюць нас наўкола. Мы верым, што гэты адзёрты Беларус, каторага папіхаюць, маючы за нешта нялюдскае, сьніне з сябе ўвесь цяжар, абмые ўвесь бруд, каторым яго аблепліваюць ад векоў і пойдзе, і ўжо ідзе, шукаць сонца, сонца каторае сьвеціць для ўсіх аднолькова не выбіраючы лепшых і горшых.

Дык наперад! Селянін.

НАШАЯ ПОШТА.

Мікалаю Богану: 1 зл. атрымалі, газэту пасылаем ад 10-га кастрычніка.

Ів. Кахановічу: Да канца года за газэту прышліце 2 зл. 50 гр.

Сьв. **Тамашэўскаму Б.:** Карэспандэнцыі рэдакцыя не атрымала.

Воўчыку Гр., Кахановічу Ів.: Газэту пасылаем.

Дасталі ад:

Кс. ў Удзеле — 9 зл. 50 гр.; Падбярэская Гальяша — 2 зл.; Савкі Івана — 1 зл.

КУТОК СЬМЕХУ.

* * *

— Чаму гэта па ўсіх мястэчках Заходняе Беларусі Палякі будуюць памятнікі?

— Бо спадзяваюцца, што па іх толькі памяць астанецца.

Рэдактар і выдавец А. Герасімчук. **Беларуская Друкарня ім. Ф. Скарыны, Вільня—Людвісарская 1.**